

Intervencions museogràfiques a Catalunya IV

Any 2018

F. Xavier Menéndez i Pablo

17/03/2019

Abstract

Crònica que recull les realitzacions museogràfiques -nous museus i noves o reformes d'exposicions permanents en museus, monuments i centres afins- inaugurades o obertes al públic a Catalunya l'any 2018. S'informa breument de cadascuna de les inauguracions detectades, amb dades molt resumides sobre continguts i inversions, obtingudes principalment de webs i mitjans de comunicació. Es segueix el següent ordre (segons titularitat): museus locals, Barcelona ciutat (museus públics), Generalitat, museus privats i centres de MD. L'objectiu es evidenciar la gran quantitat de realitzacions any rera any sense una planificació de país.

Museus Locals

1.1. Nous museus i centres d'interpretació

· El 20 d'abril de 2018 va tenir lloc la inauguració (parcial) institucional del [Mas Miró](#) a **Mont-roig del Camp** (Baix Camp), el nou museu dedicat al pintor Joan Miró, impulsat per la Fundació Mas Miró i per l'Ajuntament del municipi (l'obertura al públic va ser el 2 de maig). Es tracta de la culminació de la primera fase del projecte, anunciat el maig de 2011, de crear un **nou museu dedicat a Joan Miró** a la masia familiar de Mont-roig del Camp, on el pintor estiujava.

A principis del 2018 l'Ajuntament va fer públic l'obertura parcial del Mas Miró després que uns mesos abans, el 19 de juny de 2017, s'anunciés un acord institucional amb l'Estat per tirar endavant el projecte. La Fundació Mas Miró i l'Estat van signar un conveni (de dos anys, prorrogable a tres), que implicava l'entrada de la Secretaria d'Estat de Turisme com a patró de la fundació i una aportació de 200.000 euros al projecte. La signatura del conveni va estar facilitada per la renúncia per part de la família Miró, el desembre de 2015, dels drets d'autor relacionats amb el logotip de la marca España, el Sol de Miró (xifrats en sis milions d'euros), a canvi del suport de l'Estat a les tres fundacions Miró. Per abordar l'obertura del centre de Mont-roig del Camp, s'ha disposat de 600.000 euros d'inversors privats, 750.000 aportats per la família de l'artista, els 200.000 de l'Estat i 130.000 de la Generalitat (a més de 30.000 euros a l'any de la Diputació de Tarragona). L'Ajuntament va aportar també, el 2018, 30.000 euros més. La família va donar a la fundació, el juliol de 2015, la casa i els terrenys, així com onze escultures. La fundació ha decidit presentar-se, a més, a una nova convocatòria de l'1,5% cultural de l'Estat, després d'haver-ho fet el 2015, sense resultat.

Tot i l'entrebanc que va suposar no disposar d'aquest ajut el 2015, amb les noves aportacions la fundació va iniciar el 2017 la primera fase de les obres del projecte (amb un cost d'uns 450.000 euros), que han permès la visita

pública, a partir del 20 d'abril de 2018, d'una part de la casa, que inclou el menjador; l'estudi del pintor —l'antic corral— i un punt d'acollida dels visitants amb una petita botiga, sala polivalent (exposicions i activitats) i un espai per a la projecció de l'audiovisual. La visita inclou també una ruta audioguiada pels jardins, els conreus i els llocs emblemàtics dels voltants, i es podran veure els exteriors i la façana de la masia, restaurada. La ruta es titula «El paisatge emocional de Miró».

El projecte global, anunciat el 2011, s'havia quantificat, inicialment, en uns cinc o sis milions d'euros. Aquest gran projecte incloïa, com a complement del Mas, la creació del Centre Miró de Mont-roig, un centre d'interpretació ubicat a l'Església Vella del poble, que va ser obert al públic el 2014. A l'Església Vella s'hi exposen diverses reproduccions d'obres de Miró i l'única peça original de l'artista, el tapís «El llangardaix de les plomes d'or». El projecte inicial se centrava, però, a rehabilitar el Mas —declarat BCIN—, i posteriorment la casa dels masovers (amb un pressupost de 2,6 milions d'euros), però posteriorment es va aprimar per centrar-se a obrir només una part del Mas i, sobretot, l'estudi del pintor.

Del 2011 al 2017, el projecte del Mas Miró va estar parat per manca de finançament, fins a la conclusió de la primera fase explicada abans. El 2015 va transcendir als mitjans el mal estat i l'abandonament dels immobles. Llavors, l'Ajuntament va anunciar que la primera fase estaria enllestida l'estiu del 2016.

Un cop assolida la inauguració parcial del Mas el 2018, i per centrar els esforços en aquest edifici, es va decidir tancar el centre d'interpretació de l'Església Vella, que la fundació considerava provisional i transitori. La decisió va desfermar crítiques per part de l'associació que el gestionava, que temia que els visitants no entressin al nucli urbà quan es dirigissin al Mas, situat als afores del poble. Finalment, es va decidir mantenir oberts i coordinats tots dos centres.

Es preveu que la segona fase del projecte, que abordarà la rehabilitació de l'interior de la masia, s'iniciï el novembre del 2018, amb un cost de 190.000 euros. La tercera fase és la que ha de fer possible la costosa rehabilitació de la casa dels masovers, que està a l'espera de noves aportacions econòmiques. Encara hi ha una quarta fase, que inclourà el projecte del despatx RCR i de Dani Freixes.

La fundació que impulsa el projecte es va constituir el febrer de 2013, un cop solucionades les desavinences entre la propietat —els nets de l'artista— i l'Ajuntament. Està presidida per l'alcalde de Mont-roig del Camp i hi participen els hereus (que tenen majoria); la Fundació Miró, com a institució experta en el pintor, i des de 2017, l'Estat, mitjançant la Secretaria d'Estat de Turisme, com hem dit anteriorment. L'Ajuntament vol l'entrada de la Generalitat a la fundació, però sempre s'ha mostrat reticent a formar-ne part. El projecte pretén crear un triangle mironià format per la Fundació Mas Miró de Mont-roig del Camp, la Fundació Miró de Barcelona i la Fundació Pilar i Joan Miró de Palma de Mallorca.

- El 8 de setembre de 2018 es va inaugurar a **Falset** (Priorat) el [Castell de Falset - Museu Comarcal](#), amb dues sales dedicades a la història del municipi i de la comarca. Amb l'obertura d'aquest nou espai museístic, impulsat per l'Ajuntament i pel Centre d'Estudis Falsetans, es va donar resposta al tancament, el 2005, del museu gestionat per aquest centre, que des de llavors havia reivindicat reobrir. En aquesta nova etapa, l'Ajuntament es fa càrrec del llegat històric i de la col·lecció d'aquesta entitat, que ara passa a ser de gestió pública. Es tracta de dues plantes que estan dedicades al tema de la mort a la prehistòria; el plom i el comerç marítim en temps dels ibers i els romans; el naixement de Falset i l'edat mitjana, i els temps de guerra en època moderna. A més, també s'ha inaugurat una exposició temporal que repassa la història del museu.

Amb tot, el museu encara té pendent una segona fase per completar la museïtzació, que incorporarà una exposició dedicada a la Guerra Civil espanyola i a la geologia, i s'instal·laria a la tercera planta del castell. Pel que fa a la primera fase del projecte, ha tingut un pressupost d'uns 200.000 euros. L'Ajuntament falsetà aspira a aconseguir les mateixes xifres de visitants que tenia el Museu del Vi, ubicat abans en el nou Museu Comarcal.

- El 3 de març de 2018 es va inaugurar la darrera fase del centre d'interpretació del [jaciment ibèric de la Font de la Canya](#), la denominació d'origen vinífera, a **Avinyonet del Penedès** (Alt Penedès). El 10 d'abril de 2016 va tenir lloc la inauguració de la primera fase. Es tracta d'un espai museïtzat que ocupa la planta baixa d'un equipament polivalent municipal batejat com a centre de dinamització turística local, situat a l'històric Local d'Esquerra d'Avinyó Nou. El 2016, es mostrava un espai buit que s'havia de museïtzar més endavant, i que finalment s'ha culminat. L'espai permanent, a més de vitrines amb peces del jaciment i plafons, presenta reproduccions a escala 1:1 d'una casa ibèrica i d'una premsa de vi. Uns mesos enrere (el 7 de novembre de 2015) s'havia inaugurat la museïtzació del mateix jaciment, impulsada per l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona.

El centre és el resultat de tres anys de treballs museogràfics i de quinze d'excavacions. Aquest jaciment ha aportat

peces rellevants que revelen l'origen de la viticultura al Penedès, i per aquesta raó el centre prioritza la cultura vitivinícola. L'edifici va ser rehabilitat en el marc del programa «Viu el poble» cofinançat pels fons FEDER de la Unió Europea i per la Generalitat. La construcció del centre s'ha desenvolupat en tres fases, ha tingut un cost global de 307.214 euros i ha estat finançat pels fons FEDER, la Generalitat i l'Ajuntament. La Diputació de Barcelona hi va aportar també 207.000 euros.

- El 21 de juliol de 2018 va ser inaugurat el **centre d'interpretació del món iber a Tivissa** (Ribera d'Ebre), amb el nom [Espai Ilercavònia. Ibers a Tivissa](#), a la planta superior del casal municipal, que contextualitza el jaciment iber del castellet de Banyoles. L'Ajuntament ha destinat 250.000 euros a la construcció del centre, que disposa de vuitanta metres quadrats de superfície, amb uns grans finestrals que connecten amb el paisatge de l'entorn. La mostra explica el jaciment amb plafons i peces, així com les excavacions que du a terme la Universitat de Barcelona. Un petit espai d'acollida i de venda de productes de marxandatge inicia el recorregut.
- El 20 d'abril de 2018 es va inaugurar l'[Espai Pere Tàpies](#) a la Biblioteca Joan Oliva de **Vilanova i la Geltrú** (Garraf), amb motiu del primer aniversari de la mort del cantant. Aquest petit centre acull una mostra de la biblioteca personal i d'objectes personals de Joan Collell, nom vertader del conegut cantautor i gastrònom vilanoví Pere Tàpies, donats per la família a l'Ajuntament.
- El 24 d'agost de 2018 es va donar a conèixer el **Neoparc**, un parc pedagògic dedicat al neolític a Catalunya, impulsat per l'Ajuntament de **Cunit** (Baix Penedès). Es tracta d'un espai d'experimentació, amb reproduccions d'hàbitats i estructures d'època neolítica, adreçada a educadors i grups escolars, dissenyat per l'equip de Didàctica de les Ciències Socials de la Universitat de Barcelona.

1.2. Museus registrats existents. Ampliacions o remodelacions

- El [Museu de Lleida Diocesà i Comarcal](#) (Lleida, Segrià) va estrenar el 6 de juliol de 2018 un nou relat a partir de la remodelació dels seus espais expositius, per raons de força major, un cop es va materialitzar l'11 de desembre de 2017 el traspàs forçós per mandat judicial i amb un desplegament policial sense precedents de quaranta-quatre peces procedents del monestir de Santa Maria de Sixena al seu lloc original de procedència. El museu, en espera que la resolució judicial sigui definitiva i les obres puguin tornar, ha refet el relat de la seva col·lecció permanent. No és aquest el lloc (ni tenim espai) per fer un relat del litigi sobre la propietat d'aquestes peces entre la Generalitat i l'orde hereu del monestir, que des de fa anys ha conservat i exposat el Museu de Lleida. Només esmentarem que el trasllat, ordenat cautelament per un jutjat sense esperar la sentència ferma sobre la propietat, ha despertat la solidaritat unànime de tot el sector professional (que sempre ha defensat la unitat i la coherència de la col·lecció) amb el Museu de Lleida i els seus professionals. El museu no ha volgut deixar buida durant gaire temps la sala on hi havia les principals obres de Sixena. Així, el centre ha reconstruït el discurs del renaixement i del barroc amb altres peces de Sixena, principalment amb la taula «Jesús entre els doctors de la llei», que formava part del retaule major del monestir de Sixena i que ha estat cedida pel MNAC. La peça va entrar a la col·lecció de Matías Muntadas abans del 1902, i aquest és un detall important a l'hora de reclamar obres per part de l'Aragó, que esgrimeix com a argument que les sortides després que el monestir fos declarat Bé d'Interès Cultural, el 1923, són il·legals. Des del 1956, el fons Muntadas descansa al MNAC, i la peça en qüestió va viatjar el 18 de juny al Museu de Lleida. Al costat de la esmentada taula, destaquen quatre peces més del retaule major del cenobi d'Osca: dues de les portes amb figures de sant Pau i sant Pere, i dues parts de la predel·la amb sant Agustí i sant Ambrós. On eren els fràgils alabastres de Gabriel Joly, requisats al desembre, hi pengen ara dues taules, «Santa Eulàlia i santa Madrona» i «Santa Llúcia i santa Àgueda». D'altra banda, el museu també ha instal·lat una mostra de la important col·lecció de ceràmica policroma lleidatana del segle XVII, un fons excepcional per la seva qualitat i estat de conservació. El museu ha deixat pendent per a final d'any la remodelació del gòtic: on descansaven les delicades caixes sepulcral d'Isabel d'Aragó, Francisquina d'Erill i Beatriz Cornet, continuen buits els suports amb les ofrenes florals que els visitants fan espontàniament. Al marge que cal assegurar els recursos necessaris, el museu no vol avançar encara quines peces s'instal·laran a la sala. El Museu de Lleida va programar a la sala de temporals la obra de Santiago Sierra «Presos polítics a l'Espanya contemporània», que va ser retirada d'ARCO (Madrid) el 21 de febrer de 2018. Després de la polèmica generada per aquesta retirada, el Museu de Lleida va ser el primer lloc on es va exposar l'obra, perquè ho va voler el seu

propietari, Tatxo Benet. Posteriorment l'obra es va exhibir al CCCB. La mostra —que va ser una resposta al trasllat de les obres de Sixena—, oberta del 7 al 22 d'abril, va marcar rècords de visites al Museu de Lleida.

- El [Museu Casa Alegre de Sagrera](#) de **Terrassa**, que forma part dels Museus de Terrassa (Vallès Occidental), ha restaurat sis plafons de pintura a l'oli, pintats per Pere Viver l'any 1913 als murs del saló principal de la casa, i que formen part de la decoració i del recorregut del monument. La darrera fase de la restauració, impulsada pel laboratori de restauració de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, s'ha realitzat la primavera del 2018. La primera fase es va desenvolupar entre el març i l'abril de 2017, després de l'estudi previ realitzat el 2016.

Façana del Museu Casa Alegre de Sagrera al carrer de la Font Vella núm. 29-31 (Terrassa).
Fotografia: Enfo CC BY-SA 3.0

Saló principal del Museu Casa Alegre de Sagrera.
Fotografia: Enfo CC BY-SA 3.0

A més, el desembre de 2018 es va estrenar el [videomapping del conjunt de la seu d'Ègara](#), que gestiona el Museu de Terrassa. L'espectacle de llum i so, de deu minuts de durada, que es projecta a les esglésies del conjunt, ha estat comandat per l'Ajuntament per donar un nou impuls a la seva candidatura com a Patrimoni Mundial de la Unesco.

· El [Museu d'Alcover](#) (Alt Camp) ha remodelat, el 2018, i coincidint amb el cinquantè aniversari del centre, la seva exposició permanent dedicada al triàsic, per tal d'apropar la seva col·lecció paleontològica —oberta l'any 2005— al públic infantil de forma interactiva. Els plafons i les vitrines de la mostra, ubicada a la segona planta de Can Batistó (la seu del museu), han estat completats amb un nou espai per explicar les muntanyes de Prades a l'època del triàsic, quan el mar cobria la serralada, amb recursos visuals i de so, peixos en 3D, jocs, calaixos amb minerals que es poden tocar, i sobretot amb un original audiovisual amb el conte del peix pedra.

Exposició 'Triàsic, explosió de vida' al Museu d'Alcover. Fotografia: AMC

Fòssil marí d'*Alcoveria brevis*, Museu d'Alcover.
Fotografia: Lluís Rius

1.3. Col·leccions i centres d'interpretació (no registrats) existents. Ampliacions o remodelacions

- El 17 de maig de 2018 va tenir lloc la inauguració de la primera fase del nou [Museu Municipal de Molins de Rei](#), que s'ha traslladat parcialment des de la seva seu del carrer Pintor Fortuny fins a la nova seu de Ca n' Ametller, un palau nobiliari del segle XVII que acull unes quantes dependències municipals. Des del 1984 estava destinat a un nou museu, però els diversos projectes s'han anat endarrerint any rere any. El futur museu ocuparà tres plantes a Ca n' Ametller. El que ara s'ha obert al públic és una sala a la primera planta que presenta la exposició permanent Molins de Rei, cruïlla de camins amb diferents col·leccions d'arqueologia, mobiliari i etnologia. També s'hi inclouen diverses obres del pintor local Miquel Carbonell i Selva, cedides pel MNAC, amb qui l'Ajuntament va signar un conveni l'any 2017, i per la Fundació Folch i Torres. El relat del museu palesa la relació de la ciutat amb el riu Llobregat i reivindica el pas en barca i el pont de Carles III enderrocats el segle XX.

El museu podrà disposar de la sala d'exposicions temporals de la planta baixa, que ja estava en funcionament. L'obertura d'aquesta primera fase del museu es va anunciar per a l'any 2016 i posteriorment per al 2017, però discrepàncies amb la constructora van retardar la finalització de les obres fins al 2018. Aquests problemes han encarat les obres, que en un principi havien de costar 200.000 euros, finançats gràcies a una subvenció de la Diputació de Barcelona, però l'ha augmentat i finalment costaran 250.000 euros, aproximadament. La diferència va a càrrec de l'Ajuntament de Molins de Rei. L'obertura de la nova seu no implicarà el tancament de l'antic museu, on encara hi han quedat centenars d'objectes. Així doncs, des d'ara el Museu Municipal de Molins de Rei tindrà dues seus: Ca n' Ametller, que obrirà els dissabtes a la tarda i els diumenges al matí, i l'antiga del carrer Pintor Fortuny, que estarà oberta el tercer diumenge de cada mes.

- A principis d'abril de 2018 ha reobert les portes el [Museu i Forn del Vidre de Vimbodí i Poblet](#) (Conca de Barberà) després d'estar més de tres mesos tancat per reformes. Les obres, realitzades per l'Ajuntament amb un cost de 90.000 euros (i finançades en un 60% per la Diputació de Tarragona), han comportat una remodelació i un seguit de millores pel que fa a la seva oferta als visitants: s'ha reordenat la recepció, amb l'ampliació de la botiga i la construcció de nous lavabos; s'ha habilitat un petit magatzem; s'ha museïtzat un safareig redescobert durant les obres; s'ha modernitzat l'espai de taller i s'han fet demostracions en directe de vidre bufat amb un nou forn elèctric que substitueix el de gas i dos nous forns de refredament, i s'ha habilitat un nou espai de treball intern.

L'Ajuntament es proposa en un futur pròxim reformar les sales de l'exposició permanent de la primera planta, on hi ha la col·lecció de vidre local, per fer-les més didàctiques i atractives. Aquesta ha estat la primera gran reforma del museu des que es va inaugurar, el 1993.

- El 24 d'abril de 2018 el [Museu Municipal de Montcada](#) (Montcada i Reixac, Vallès Occidental) va reobrir les portes (feia gairebé un any que estava tancat) amb una nova presentació museogràfica, després d'una redistribució d'espais i la incorporació de nous recursos didàctics. La sala dels ibers s'ha ampliat i això ha permès exposar nous materials del poblat de les Maleses. També ha incorporat audiovisuals d'animació i una maqueta tàctil del poblat en el marc del programa La Mirada Tàctil de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. La sala de la Montcada rural ha agregat nou material procedent d'un llegat concedit el 2016 sobre la nissaga dels Montcada. La reforma ha tingut un cost de 25.000 euros, sufragats per l'Ajuntament.

- El 26 de juny de 2018 es va inaugurar la nova seu del [Museu de les Papallones de Catalunya](#) a Ribera de Cardós (municipi de Vall de Cardós, Pallars Sobirà), en un local de propietat municipal, en funció de l'acord al qual van arribar l'Ajuntament i els propietaris de la col·lecció, Alfons Dolsa i Maria Teresa Albarrán. L'acord ja s'ha aprovat en ple i posteriorment s'ha signat un contracte entre l'Ajuntament i els propietaris de la col·lecció. Es tracta, però, del trasllat d'un museu preexistent, ja que des del 2002 fins al 2017 la col·lecció va estar instal·lada al nucli de Pujalt (Sort, Pallars Sobirà), en un local municipal, però per desacords entre l'Ajuntament i la propietat el centre va tancar les portes a finals del 2017. La col·lecció, de més de vint-i-cinc mil exemplars de papallones i altres insectes, està considerada com una de les col·leccions de referència de Catalunya. Actualment s'exposen a Cardós uns tres mil cinc-cents exemplars, dels quals dos-cents dinou són de Catalunya. Entre aquests destaquen la papallona més gran del món i també la més petita, així com una espècie única al món descoberta a Andorra el 1994. La resta de la col·lecció es conserva en una reserva científica, a un segon edifici també propietat de l'Ajuntament.

Façana del Museu de les Papallones de Catalunya.
Fotografia: Algardol CC BY-SA 4.0

1.4. Museïtzació de jaciments arqueològics (a l'aire lliure) i de monuments

- El 20 de setembre de 2018 es va inaugurar a **Lleida** (Segrià) la urbanització dels **Jardins de la Cuirassa**, que inclou un parc arqueològic urbà amb restes arqueològiques museïtzades de l'**antic barri jueu medieval de Lleida**. Es tracta d'un nou espai municipal de sis mil metres quadrats situat al centre històric. La intervenció ha comportat una inversió d'1.100.000 euros, dels quals aproximadament 500.000 corresponen a una subvenció de la Generalitat per al projecte de millora turística «Concòrdia, la ciutat de les tres cultures». L'excavació arqueològica ha permès posar al descobert l'antic call de la ciutat. L'actuació per fer visitable l'entorn inclou la instal·lació de passarel·les, des de les quals es podran veure els vestigis que s'han trobat, com trams de mur, de cases, de carrers i del clavegueram o les restes d'una casa jueva benestant, incendiada pels cristians el 1391, amb peces d'aixovar úniques a la Península. La seva excavació encara no està conclosa. En el recorregut s'instal·laran plafons informatius que ajudaran a interpretar les restes. També s'ha creat un sistema de terrasses enjardinades que permeten salvar el fort desnivell. La Paeria va iniciar les obres l'abril de 2015. Estava previst acabar-les a finals del 2016, però s'han alenit a causa de les importants troballes arqueològiques efectuades en el marc de les obres.
- El passat mes de juny de 2018 es va inaugurar a **Calaf** (Anoia) el projecte museístic «[Les botigues de la plaça Gran, un tresor perdut](#)». El projecte, impulsat per l'Ajuntament, es va donar a conèixer el desembre de 2017 i consisteix en la museïtzació de diverses botigues de la plaça Gran de Calaf (la plaça de l'antic mercat de Calaf). El 2018 han obert, un cop museïtzades, set antigues botigues tancades des de feia anys que conservaven intacta la seva fesomia tradicional. El projecte disposa d'una subvenció del fons europeu Leader i va obtenir el guardó d'innovació turística de Catalunya del 2018.
- A l'abril de 2018 va finalitzar la primera fase de les obres de restauració del [fort carlí de Sant Magí](#) a **Igualada** (Anoia) que ha impulsat l'ajuntament, amb el finançament de la Diputació, que ha assumit els 50.000 euros que han costat les obres. S'ha consolidat a l'edifici i se l'ha dotat d'escaleres i passarel·les per permetre'n la visita. Properament es museïtzarà la planta baixa amb plafons explicatius. La segona fase del projecte consistirà en l'enjardinament de l'entorn, la il·luminació i la millora dels accessos, i tindrà un cost de 97.000 euros.

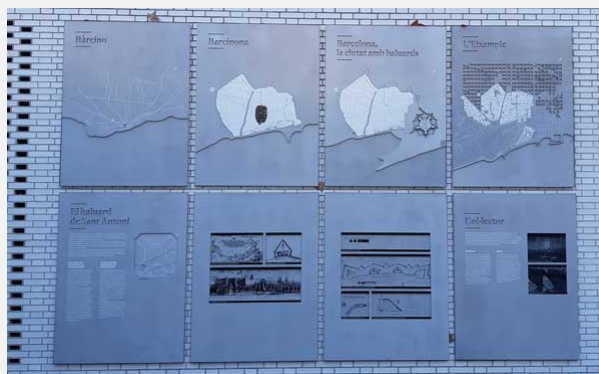
Ciutat de Barcelona (museus públics)

2.1. Museus i equipaments municipals

- A principis del 2018 va finalitzar la primera fase de les obres empreses per l'Ajuntament per convertir el [castell de Montjuïc](#) en un equipament cultural i de memòria històrica, obert a la ciutat. El pressupost total del projecte puja a tretze milions d'euros, dels quals queda una darrera part d'1,6 milions per executar el 2019. Les obres han permès garantir, des de desembre de 2017, l'accés a persones amb mobilitat reduïda. Des de l'espai d'acollida es pot ara accedir amb dos ascensors i una escala al nivell superior del castell, on hi ha el pati d'armes, els baluards i les casernes. Al pati d'armes, a més del centre d'interpretació (inaugurat el 2015), hi ha espais per a exposicions temporals i dues aules taller. Al baluard de Sant Carles s'han eliminat elements militars afegits per prioritzar la vista sobre el port. A partir del 15 de març de 2018 s'ha incorporat al recorregut (només a les visites guiades) els cinc calabossos, en els quals els arqueòlegs i els restauradors del MUHBA han descobert i recuperat diversos grafitis dels segle XX fets pels presoners.
- El 23 de maig de 2018 es va inaugurar el nou [Mercat de Sant Antoni](#), que ha estat tancat per obres des del 2009. Les excavacions corresponents van posar al descobert un dels baluards del portal de Sant Antoni de la muralla moderna, així com un tram d'uns cinquanta metres de la carretera romana d'accés a la ciutat romana (Via Augusta), associat a estructures funeràries del segle I dC i de delimitació parcel·l·lària. Mentre que la muralla ha estat en part conservada, restaurada i integrada al projecte de mercat, les restes romanes, que feliçment s'han conservat in situ, continuen ocultes en un espai tancat pendent de museïtzar. Quan es van licitar les obres de la darrera fase del mercat, per més de dos milions euros, el 2016, en el projecte s'incloïa el centre d'interpretació amb les restes romanes, segons va anunciar el mateix Ajuntament el març de 2016. La realitat ha estat una altra, i ara el MUHBA està a l'espera del corresponent finançament per executar el projecte museogràfic per mostrar les restes romanes del subsol. Mentrestant, el MUHBA ha instal·lat, a la tardor de 2018, uns plafons exteriors que museïtzen tot el conjunt, que interpreten la muralla i la porta de Sant Antoni, i concretament els baluards que es veuen, i que contextualitzen el lloc des de la Via Augusta romana fins a la construcció del mercat.

Baluard de Sant Antoni descobert durant les obres de remodelació del mercat. Fotografia: Amadalvarez CC BY-SA 4.0

Plafons que museïtzen el baluard de Sant Antoni.
Fotografia: F. Xavier Menéndez i Pablo

- El 22 de juny de 2018 va tornar a obrir al públic, després d'un llarg i complex procés de restauració iniciat el 2013, la capella gòtica de Sant Miquel del monestir de Pedralbes, que conserva les magnífiques pintures murals (setanta-cinc metres quadrats de paret i vint-i-cinc de sostre) del taller de Ferrer Bassa, del segle XIV, sens dubte la peça senyera del [Museu Monestir de Pedralbes](#). En una primera fase es van invertir en la restauració 75.000 euros, dels quals 30.875 es van finançar a través d'una polèmica campanya de micromecenatge, a través de Verkami. En la segona fase s'han invertit 250.000 euros més, procedents de la taxa turística. També s'ha realitzat una exposició que contextualitza les pintures i el procés de restauració.
- El [Museu Frederic Marès](#) va presentar, el novembre de 2018, la remodelació i millora de la presentació museogràfica de l'estudi biblioteca del museu, l'espai on treballava Frederic Marès, fundador del museu, i en motiu del setantè aniversari de la creació del centre. També s'han completat la resta de sales amb plafons i fotografies del donant. L'estudi biblioteca era l'habitatge del col·leccionista i escultor Frederic Marès, dissenyada per ell el 1964. No es va obrir al públic, però, fins al 1996, cinc anys després de la seva mort. Ara s'han recol·locat els objectes i les seves obres, i s'ha refet la retolació per recuperar l'ambient original. El museu pretén també celebrar en aquest nou espai determinats actes.

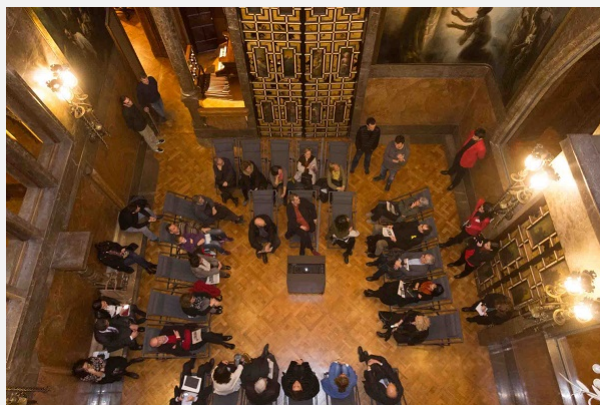
2.2. Consorcis en què participa l'Ajuntament de Barcelona

- El 24 de gener de 2018 es va inaugurar al [MNAC](#) la **nova presentació de la col·lecció d'Art del Renaixement i el Barroc**. Les noves sales remodelades exposen unes dues-centes deu obres dels segles XVI al XIX (pintures, estampes i dibuixos, escultures i arts decoratives, a més d'un interessant fons bibliogràfic). Els elements gràfics es complementaran amb recursos al web del museu, amb la finalitat d'enriquir la visita. Els punts forts de la col·lecció són el segle XVI català —amb obres de Nunyes o Forment—, el Segle d'Or espanyol —Velázquez, Ribera i Zurbarán—, el segle XVI venecià —Tiziano, Tintoretto, Veronese o El Greco— i el segle XVIII italià —Tiepolo i Canaletto—. La mostra inclou el Goya i el Greco de la Col·lecció Muñoz Ramonet, en mans del MNAC en qualitat de dipòsit judicial. La remodelació també permet fer visible el llegat Francesc Cambó i la Col·lecció Thyssen-Bornemisza, integrats al nou discurs. Totes dues col·leccions aporten el contrapunt internacional a les obres catalanes i espanyoles del fons. El cost de la reforma ha pujat a 433.475 euros. La data de la presentació definitiva —prevista inicialment per a la primavera de 2016— va patir successius retards el 2016 i 2017.
- El 4 d'octubre de 2018 es va presentar al públic la nova exposició permanent del [MACBA](#), a la planta baixa de l'edifici Meier, anomenada Un segle breu. El marc cronològic va del 1929 al 2018. El museu s'ha tret els complexos i aposta per una museografia tradicional, lineal, cronològica, accessible i didàctica, i ensenya les peces senyeres i icòniques del seu fons. Ara bé, serà habitual la renovació de les obres a les sales, ja que només es mostren

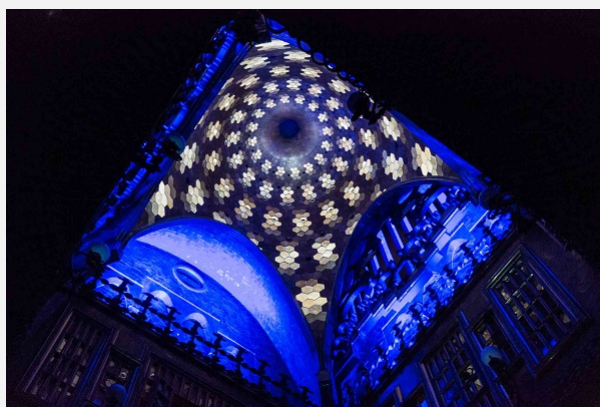
cent noranta-quatre obres (i cent seixanta-cinc documents) del total de 5.258 del fons del museu, en mil quatre-cents metres quadrats. Aquesta nova aposta per una exposició estable o semipermanent a l'edifici principal (deixant aparcada, de moment, la idea d'exhibir-la a la Capella de la Misericòrdia) va ser anunciada el desembre de 2017.

2.3. Altres centres públics

- El gener de 2018 el [Palau Güell](#), obra de Gaudí, va estrenar un mapping a la cúpula del palau, en el marc de l'Any Güell (el centenari de la seva mort), anomenat «Parabòlic Gaudí», que juga amb la geometria i les matemàtiques combinant amb l'obra de l'arquitecte. Aquesta proposta enriqueix la exposició permanent que es va obrir al públic el novembre de 2014, que posava l'èmfasi en el mobiliari modernista. L'edifici es va reobrir el 2011 després d'un llarg període de restauració i museïtzació a càrrec de la Diputació de Barcelona, titular de l'equipament.

Assistents al mapping 'Parabòlic Gaudí' al Palau Güell. Fotografia: Palau Güell

Imatge del mapping 'Parabòlic Gaudí' al Palau Güell. Fotografia: Palau Güell

Generalitat de Catalunya

- El 16 de juny de 2018 es va inaugurar al Tinglado 4, al Moll de Costa del Port de Tarragona, l'exposició de

síntesi que, amb el nom de [TARRACO/MNAT](#), es mantindrà oberta durant el tancament del **Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT)**. El MNAT abordarà del 2018 al 2021 una reforma integral de la seva seu principal (l'edifici de la plaça del Rei) a càrrec del Ministeri de Cultura, que l'ha obligat a tancar les portes al públic des del 16 d'abril de 2018. La major part del fons va ser traslladat als magatzems del MNAT per a la seva conservació i restauració, mentre que una excepcional selecció de peces (unes dues-centes, de les mil cent que hi havia exposades), especialment representativa de les col·leccions, es va destinar a l'exposició de síntesi esmentada. La nova mostra i el trasllat, pressupostats inicialment en 210.000 euros, han costat finalment més de mig milió d'euros, a càrrec de la Generalitat. La inauguració s'ha fet en el marc de la celebració dels XVIII Jocs Mediterranis, celebrats a la ciutat i a altres seus del territori del 22 de juny a l'1 de juliol de 2018. Es preveu que la nova exposició permanent de l'edifici de la plaça del Rei s'obri al públic el 2021, per tant, l'exposició inaugurada es mantindrà un mínim de quatre anys. La mostra, que ocupa una superfície de vuit-centes metres quadrats, té un recorregut cronològic i temàtic dividit en vuit àmbits. S'exposen les peces escultòriques més conegudes del fons: el cuirassat del teatre romà i els emperadors August, Tiberi i Marc Aureli, així com Juli César, a més d'altres peces com el mosaic de la Medusa o el lampadari del Negret. També hi ha espais específics per interpretar les vil·les romanes dels Munts i de Centcelles.

Exposició 'TARRACO/MNAT'. Fotografia: AMC

Exposició 'TARRACO/MNAT'. Fotografia: AMC

- L'1 de setembre de 2018 va tenir lloc la inauguració del **nou espai museístic** del [Reial Monestir de Santa](#)

[Maria de Vallbona de les Monges](#) (Urgell), un dels monuments que gestiona l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural. L'espai, anomenat Santa Maria de Vallbona: el monaquisme femení, ha estat possible gràcies al patrocini de la Fundació Bancària La Caixa, en el marc del programa Patrimoni en Acció.

- A principis d'abril de 2018 es va inaugurar al [Museu del Ciment Asland del Clot del Moro de Castellar de n'Hug](#) (Berguedà) una de les seus del **Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC)**, un nou espai museogràfic que incorpora un forn de proves per a l'obtenció del clínquer. Es tracta d'un forn semiindustrial fabricat el 1967 a la fàbrica Asland del Clot del Moro. Per entendre el procés de transformació de la pedra calcària en clínquer, els visitants poden posar en marxa el forn, gràcies a la col·laboració de Lafarge Cementos SL, que hi ha instal·lat un motor. El museu, el juliol de 2016, ja va instal·lar un molí de clínquer, a l'entrada del museu.
- El 13 de juliol de 2018 el Parc Natural de l'Alt Pirineu, que gestiona el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, va inaugurar el primer museu a l'aire lliure per divulgar el patrimoni geològic i paleontològic. El museu, anomenat **Jardí de Roques**, se situa a la vall de Siarb, al poble de Rubió, al municipi de **Soriguera** (Pallars Subirà). L'espai, centre d'acollida del parc, posa en valor els valors patrimonials i naturals del parc i està adaptat per a les persones de mobilitat reduïda.

Altres museus

- El 13 de febrer de 2018 el [Museu del Ferrocarril de Catalunya](#), ubicat a **Vilanova i la Geltrú** (Garraf) —de titularitat estatal, propietat de Renfe—, va reobrir les portes després de dos mesos d'haver estat tancat al públic per obres. Ara els visitants disposen d'un nou accés a través de la façana frontal i no pel lateral del museu, de manera que es troben amb una façana principal que s'ha modernitzat. Això ha suposat desplaçar el característic Talgo de l'entrada, que ara està situat a un lateral. Les obres han permès transformar l'edifici de serveis, on es troben les taquilles, la zona per a nens i la botiga, entre altres espais, i ha possibilitat ampliar els lavabos i la zona de lleure i pícnic. L'objectiu d'aquesta primera fase d'obres ha estat convertir la planta baixa en un espai museístic d'acollida i redistribució. Les obres continuaran fins a la tardor del 2019 amb la rehabilitació i recuperació de la gran nau de 1881 i la construcció d'un nou edifici que albergarà una gran maqueta, entre altres millores. Aquestes obres s'han realitzat gràcies a la subvenció de l'1,5% cultural del Ministeri de Foment.
- El 27 d'agost de 2018 Radiotelevisió Espanyola (RTVE) va inaugurar al seu centre de producció de **Sant Cugat del Vallès** (Vallès Occidental) el **Museu de la Televisió**. És l'únic museu al món que ofereix un recorregut històric per tots els oficis que fan possible aquest mitjà de comunicació, segons va explicar la corporació pública. L'espai té més de dos-cents objectes, entre els quals hi ha càmeres, grues, focus, micròfons i magnetòfons, entre altres dispositius, que han permès al llarg dels anys veure i viure moments històrics. El centre exposa, per exemple, la primera càmera de vídeo que es va utilitzar o guions d'alguns dels programes més mítics de la corporació. El museu vol ser un homenatge a totes aquelles persones que han fet possible l'evolució de RTVE i fa una mirada a la història de la televisió des de diferents perspectives.
- Des del 15 de març de 2018 es pot consultar online el [Museu Virtual de la Moda de Catalunya](#). De moment conté sis-centes quaranta-dues peces de trenta-vuit museus catalans. D'altra banda, han inventariat 6.499 peces històriques dels museus del país, de les quals s'exposen només un 6%. El 21 de novembre de 2016 la Fundació Carulla va atorgar el II Premi Lluís Carulla —dotat amb 100.000 euros— a Laura Casal-Valls per tirar endavant el projecte de crear aquest Museu Virtual de la Moda de Catalunya.

Centres privats

5.1. Barcelona. Museus i fundacions

- A principis de setembre de 2018 va tancar les portes al públic el [Museu del Gas de Sabadell](#) (Vallès Occidental), propietat de la Fundació Gas Natural, ara Naturgy. Tot i que el museu (inaugurat el 2011) no ha donat cap explicació oficial, sembla que la fundació vol replantejar la seva activitat i l'ús de l'edifici (que està per definir), així com la política de difusió de la seva col·lecció, dedicada al gas i l'electricitat, que d'ara endavant serà en clau estatal. Els serveis (i el personal) que prestava la seu sabadellenca de la fundació s'han traslladat a les seves dependències a Barcelona. Tot i el tancament del museu, l'empresa manté el programa Ciutat i Escola, amb la voluntat d'oferir els tallers traslladant-se a les escoles.
- El mes de juny de 2018 la [Fundació Tàpies](#) (Barcelona) va reestructurar la seva exposició permanent. Amb una setantena de noves obres, la fundació analitza l'evolució del compromís polític del pintor i escultor Antoni Tàpies.
- [La Pedrera](#) (Casa Milà) (Barcelona), obra de Gaudí, propietat de la Fundació Catalunya La Pedrera, va culminar l'abril de 2018 la restauració de la façana interior de l'immoble, que recupera el seu aspecte i color originals, després de nou mesos de treballs. Es tracta de la tercera restauració d'envergadura realitzada a la façana interior, de tres-cents cinc metres quadrats, des que el 1986 Caixa Catalunya va adquirir l'edifici. La primera es va fer els anys 1994 i 1995 i la segona, el 2007. L'actuació última ha suposat un cost de poc més de 400.000 euros. Però les actuacions de manteniment són contínues, anualment. La façana principal (exterior) també va ser objecte de restauració el 2014, en la tercera rehabilitació d'aquesta façana realitzada des del 1988. El desembre de 2014 queien les lones que l'havien cobert durant els onze mesos que van durar els treballs. El cost va ser de més d'un milió d'euros; la meitat del finançament va anar a càrrec de la publicitat de les lones.

5.2. Catalunya. Centres al territori

- El 17 de juliol de 2018 va obrir les portes un dels projectes més ambiciosos dels darrers anys, l'anomenat [DOR Museum](#), al castell de **Sant Julià de Ramis** (Gironès), ubicat a la muntanya dels Sants Metges. El projecte es va presentar a la premsa el 4 de maig de 2018. En aquesta sessió es va comunicar que l'obertura (que ja havia estat anunciada per al juliol de 2017) tindria lloc el juny de 2018. El projecte de fer a la fortalesa de Sant Julià de Ramis un gran hotel de luxe, dos restaurants, un heliport i un gran centre d'art internacional (incloent un museu de joieria)

ja és una realitat després de més de vuit anys d'obres. Una de les bases del projecte és el DOR Museum, impulsat per l'empresa D'Or Joiers (que va comprar l'immoble l'any 2006) i pel Col·legi Oficial de Joiers, d'Orfebres, de Rellotgers i de Gemmòlegs de Catalunya (JORGEC). Es defineix com un centre de cultura, joieria, art contemporani i creació, de gestió privada. Té 5.898 metres quadrats dedicats al museu i 2.889 a l'hotel. El museu s'ubica a les antigues cavallerisses de la fortalesa militar, que ha estat objecte d'una profunda rehabilitació, no exempta de polèmica.

El discurs museològic posa l'èmfasi en el significat de les joies al llarg del temps i en la relació entre l'orfebreria, la gemmologia i l'art. El primer pis conté una selecció de joies de la dissenyadora Elsa Peretti; un espai per explicar els processos de fabricació i extracció dels minerals; un altre dedicat a l'argenteria (artesanía en plata), i un altre per divulgar l'evolució de la joieria catalana dels segles XIX i XX. En les disset sales del museu també hi haurà espais dedicats als joiers Amador Braojos o Octavi Sardà. El centre disposa també d'una biblioteca especialitzada i de sales d'exposicions temporals. Al segon pis hi haurà l'espai Miserachs, una sala dedicada temporalment a l'escultor Josep Maria Subirachs. Igualment, estava previst inaugurar el centre amb una mostra de l'obra d'Apel·les Fenosa. També hi ha un espai dedicat a la història i al patrimoni del territori, on s'explicarà el poblat ibèric, el castell i la fortalesa del segle XIX. En un altre edifici s'instal·larà l'obra de gran format del pintor Quim Hereu «Naixement de Venus». El centre disposarà de sales per celebrar actes corporatius, auditori i botiga, així com tallers per a creadors, i una residència per a artistes. El cost estimat del projecte, que dirigeixen els arquitectes Josep Fuses i Joan M. Viader, ha estat d'uns tretze o catorze milions d'euros.

- El 17 de març de 2018 es va inaugurar [l'Espai dels Àngels](#), ubicat a l'Arxiu Gavín del monestir de les Avellanes a **Bellpuig de les Avellanes (Os de Balaguer, Noguera)**. Es tracta d'un espai expositiu per contemplar i entendre la figura de l'àngel, a partir de la col·lecció particular de Fina Armengol, que ha estat cedida al Centre de Cultura Popular i Religiosa del monestir, i que ara passarà a formar part de les visites guiades de l'Arxiu Gavín. El fons, compost per quasi cinc mil àngels provinents de més de vint països i de quinze materials diferents, és una de les més importants de món sobre aquesta temàtica.

- L'11 de maig de 2018 es va inaugurar un centre d'interpretació anomenat [L'Ofici de Pagès](#). Espai de descoberta, ubicat a l'antic graner del **Mas el Colomer, a Taradell (Osona)**. La proposta consisteix en una exposició i un taller interactius instal·lats en aquest edifici —l'antic graner—, ubicat a la planta baixa de la masia, dins la lliça, que es va habilitar a la dècada de 1960 per guardar els cereals recollits a màquina, deixant en desús els antics graners de les golfes. La nova permanent és una iniciativa liderada pels propietaris de la masia, la família Lleopart Barceló, i forma part del museu del Mas el Colomer, que exposa una de les col·leccions més completes d'eines del camp, guarniments d'animals i objectes de cistelleria del país. El Colomer forma part de la Xarxa de Patrimoni Rural «Ecomuseu del Blat», una associació sense ànim de lucre formada per diversos centres públics i privats que treballen sobre la pagesia a la plana de Vic.

- El 6 d'abril de 2018 es va inaugurar el [centre d'interpretació de l'Arxiu de la Família Desvalls](#) a **Viladellops (Olèrdola, Alt Penedès)**. En aquest acte l'Arxiu Nacional de Catalunya va presentar la intervenció realitzada en aquest important arxiu privat i va lliurar el seu inventari al director propietari de la finca Viladellops, el senyor Marcelo Desvalls Leonori. Aquest important fons privat va ingressar a l'ANC el 7 de febrer de 2017. Es tracta d'un important arxiu nobiliari que es va constituir l'any 1822 després de la mort de Joan Anton Desvalls i Ardena, marquès de Llupià. Posteriorment es van reunir en un sol dipòsit els arxius de les famílies Desvalls (marquesos de Llupià) i Ribes (marquesos d'Alfarràs). L'arxiu aplega els fons familiars i patrimonials de disset grans llinatges dels segles XVIII i XIX, amb documents que abasten des de l'any 981 fins al 1983. El fons abasta 4.529 pergamins, dues-cents vuitanta-nou capses d'arxiu amb manuscrits i documentació en paper, cinc-centes cinquanta-quatre imatges fotogràfiques i dos-cents tres plànols i dibuixos. L'inventari informatitzat conté 5.276 registres informàtics i es pot consultar [en línia a la pàgina web de l'ANC](#). També s'hi poden llegir els 4.529 pergamins que s'han digitalitzat.

D'altra banda, la propietat i l'ANC han constituït el centre d'interpretació amb l'exposició Els Desvalls i Catalunya. Un llinatge noble català en la història, que mostra la trajectòria de la família Desvalls a partir de la documentació textual, gràfica i fotogràfica del fons documental. El centre d'interpretació permet fer un recorregut per les principals fites cronològiques dels Desvalls i els llinatges entroncats, així com per les aportacions més rellevants d'aquestes famílies a la història, la política, l'arquitectura i l'art. Hi sobresurt l'apartat dedicat a la construcció dels jardins neoclàssics del Laberint d'Horta. El centre d'interpretació es pot visitar a la finca Viladellops (Olèrdola) en

hores concertades.

- El 2 de desembre de 2018 es va inaugurar al **Mas Cerdà de Centelles** (Osona) l'**Espai Cerdà**, l'espai físic interpretatiu de la figura de l'urbanista Ildefons Cerdà, el creador de l'Eixample barceloní, que va néixer en aquesta casa. Es tracta d'un projecte que va ser presentat el 21 de gener de 2017 per part de l'Ajuntament de Centelles, però que parteix d'una iniciativa privada (els gestors del mas, dedicat a llogar els espais per a esdeveniments), que treballa des de fa anys en la recuperació de la figura de Cerdà, i que té el suport de l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona (que ha finançat un 60% del projecte), i també de la Universitat de Barcelona, entre altres institucions. El projecte es concreta en un espai digital (un web, www.espaicerdà.cat, que dona a conèixer el fons documental Cerdà, que ha estat dipositat a l'Arxiu Municipal, i que es va presentar el juny de 2016) i en un espai físic situat al Mas Cerdà, la finca centellenca —de propietat privada— on s'ha instal·lat, a les antigues corts de la casa, un centre d'interpretació d'uns dos-cents cinquanta metres quadrats. L'Espai Cerdà ha nascut amb la idea de ser un museu a l'aire lliure itinerant, i la lògica primera itinerància és la casa natal de l'urbanista. Però no està previst que es puguin visitar les estances de la masia, molt transformada, i actualment rehabilitada i destinada pel propietari a oferir espais de lloguer per a esdeveniments. L'equipament adquireix valor afegit, no només amb el nou espai visitable dedicat a Cerdà, sinó també amb la possibilitat d'acollir exposicions temporals. Coincidint amb la inauguració, l'espai interior de la casa acull una mostra dedicada a Cerdà amb obra artística de David Casals.

- El 15 de desembre de 2018 es va inaugurar oficialment el **Museu del Pessebre de Catalunya**, a **Montblanc** (Conca de Barberà). La inauguració es va dur a terme en el marc de les festes de Santa Llúcia, tot i que l'equipament es va obrir al públic el 29 de setembre. Es tracta d'una iniciativa d'Ismael Porta, alhora director del museu, que ha tingut el suport de l'Ajuntament de Montblanc, de la Diputació de Tarragona, de la Generalitat i de la Federació Catalana de Pessebristes. Aquest és el primer museu de Catalunya dedicat, exclusivament, a la tradició del pessebre (fa anys va tancar el de Sant Vicenç de Montalt). L'equipament consta de tres plantes expositives i una dedicada a la recerca i la restauració. La planta baixa està reservada als pessebres, amb una trentena de diorames i muntatges, tots ubicats en una sala que representa una plaça oriental. A la primera planta s'hi poden veure trenta-quatre calvaris (passions de Setmana Santa) creats per associacions pessebristes i en un espai ambientat amb roques i arbres. D'altra banda, a la segona, s'exposa l'obra de Joan Mestres, que presenta una cinquantena de pessebres. La tercera planta s'ha d'acabar d'habilitar, i s'hi preveu que hi hagi una escola de pessebrisme. També estan pendent d'instal·lació els equips de climatització.

- El 16 de març de 2018 el patronat de la **Fundació Privada Museu Cultural i de Recerca «Castell de Sanaüja»** va aprovar la seva dissolució i l'inici del procés de liquidació, i va designar com a entitat destinatària de la cessió global d'actius i passius l'Ajuntament de **Sanaüja** (Segarra), segons publica el DOGC de l'11 de maig de 2018. La fundació va ser creada el desembre de 2007 per les germanes Cecília i Rosa Huguet, dues jubilades de Sanaüja, amb l'objectiu d'impulsar la creació d'un centre de recerca i d'un museu natural i de geologia que mostrés les característiques úniques d'aquesta zona de la vall del Llobregós. Les germanes Huguet van donar a la fundació un terreny d'uns quatre-cents vuitanta metres quadrats i 521.544 euros per abordar les obres de construcció del centre. El nou edifici, a més d'acollir la seu de la fundació, havia de posar en marxa un museu i un centre d'interpretació sobre el paisatge, la geologia i la botànica de la zona, en col·laboració amb la Facultat de Geologia de la Universitat de Barcelona. L'edifici construït, però, mai va arribar a tenir aquesta funció, i finalment, el 2017, la fundació va cedir aquest espai a l'Ajuntament després d'onze anys de vida i una llarga llista d'iniciatives enllestides. L'Ajuntament ha anunciat que l'espai es destinarà a altres usos municipals.

Memòria democràtica

Cap novetat pel que fa a realitzacions a Barcelona. Continua la dualitat entre l'Ajuntament i el **Memorial Democràtic** de la Generalitat de Catalunya, que té la seu al carrer Peu de la Creu, 2, des de l'abril de 2015. L'Ajuntament, a més de considerar el Born com a seu central de les polítiques de memòria, està treballant en un nou equipament a la presó Model. La xarxa territorial dels espais del Memorial Democràtic segueix en stand-by. Els ajuntaments estan sols a l'hora de

mantenir els espais. Tot i així, s'han produït algunes intervencions en el territori.

- El 26 de maig de 2018 es va inaugurar, al **Campament del XVIII Cos de l'Exèrcit Popular a Pujalt** (Anoia), i en motiu dels vuitanta anys de l'establiment del camp, una ampliació del centre d'interpretació, que consisteix en una nova cuina museïtzada, amb objectes quotidians de l'època. L'ampliació ha estat finançada per l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona.
- El 8 d'octubre de 2018 es va inaugurar l'entorn interior i exterior d'**El Refugi**. Es tracta del refugi antiaeri de **Sant Just Desvern** (Baix Llobregat), que ha estat rehabilitat i museïtzat per l'Ajuntament, l'accés del qual se situa al pati de l'equipament educatiu i formatiu de Les Escoles, al carrer Montserrat, 2.
- El 25 de novembre de 2018 es va inaugurar a **Calella** (Maresme) un **monòlit** del Memorial Democràtic que recorda el bombardeig patit per la població el 24 de novembre de 1938.

Copyright